

Lisa

Emmaste Vallavolikogu 30.oktoobri 2015

määruse nr 30 juurde

EMMASTE VALLA EELARVESTRAATEEGIA

AASTATEKS 2016-2019

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos.....	4
1.1 Riigi tasand	4
1.2 KOV tasand	5
2. Tulubaasi ülevaade ja prognoos	7
3. Põhitegevuse kulude prognoos.....	9
4. Investeeringute kavandamine	12
5. Finantseerimistegevuse eelarveosa.....	13
6. Likviidsed varad.....	14
7. Finantsdistsipliin	14
Kokkuvõte	21

Sissejuhatus

Käesolev eelarvestrateegia on koostatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) § 20 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 37² alusel.

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegia koostatakse vähemalt 4 eelseisvaks eelarveaastaks, mida igal aastal tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest korrigeeritakse.

Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on luua keskpikas perspektiivis jätkusuutlik eelarvepoliitika, mis omakorda toetab valla terviklikku ja tasakaalustatud arengut. Eelarvestrateegia annab rahalised orientiirid valla võimalustest arengukavas kavandatud tegevuste realiseerimiseks.

Põhilisteks valla finantsolukorda iseloomustavateks näitajateks on Emmaste valla eelarvestrateegias valla põhitegevuse tulem, investeerimistegevuse osakaal eelarves ja netovõlakooormus. Nimetatud näitajate abil saab ülevaate valla omafinantseerimisvõimekusest, arengusse orienteeritusest, olemasolevate kohustuste teenindamise ja uute laenukohustuste võtmise vajadustest ning võimalustest.

Eelarvestrateegia perioodi 2016-2019 tegevuste planeerimisel on eesmärkideks seatud eelkõige põhitegevuse tulemi kasv ja sellest tulenevalt ka suurem investeerimisvõimekus omavahenditest.

Emmaste valla eelarvestrateegia koostamise aluseks on majandusprognoosid nii riigi kui valla tasandil, Riigi eelarvestrateegia 2016-2019 ja Emmaste valla arengukava 2015-2022.

Kokkuvõtlikult koosneb Emmaste valla eelarvestrateegia järgmistest osadest:

- ✓ Ülevaade riigi sotsiaalmajanduslikust keskkonnast
- ✓ Emmaste valla finantsolukord
- ✓ Emmaste valla tulubaasi ülevaade ja prognoos
- ✓ Emmaste valla põhitegevuse kulude prognoos
- ✓ Emmaste valla investeringute kavandamine
- ✓ Kohustuste planeerimine
- ✓ Likviidsed varad

1.Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos

1.1 Riigi tasand

Rahandusministeeriumi eelmise, 2015. aasta kevadise prognoosi tegemise ajast alates on majandusosaluse tõus ELis jätkanud ning sealne kauaoodatud majandusaktiivsuse taastumine on lõpuks kinnitust leidmas. Samas Eestis on käesoleval aastal majandusosalus alanenud suhteliselt laiapõhjaliselt, millega eristume nii oma lähematest naabritest kui üldistest trendidest Euroopas.

Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvab prognoosi põhistsenaariumi kohaselt 2015. aastal 1,7% ja 2016. aastal 2,6 %. Aastaks 2017 oodatakse majanduskasvu kiirenemist 3,4%ni, mille järel hakkab kasvutempo taas aeglustuma kogutoodangu lõhe sulgumise ning töötajate arvu vähenemise tõttu. Rahandusministeerium on käesoleva ja järgmise aasta majanduskasvu prognoose allapoole korrigeerinud, mille põhjuseks on Eesti jaoks oluliste kaubanduspartnerite – Soome ja Venemaa – oodatust kehvemad majandusarengud.

Aastatel 2018–2019 peaks Eesti majandus kasvama keskmiselt 3% aastas. Lisaks ekspordile toetab neil aastail SKP kasvu sisenõudlus, mille kasvutempo taas suureneb.

Sisenõudluse kasvu toetab 2015. aastal peamiselt eratarbimine, kuid järgnevatel aastatel selle panus väheneb oluliselt. Töötajate palgatulu kasv jääb sellel aastal eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra aeglasemaks, kuna keskmise palga kasvutempo aeglustub, kuid tööga hõivatute arvu kasv jätkub. Töötajate maksukoormuse langetamine aasta algusest toetab siiski oluliselt netopalgatõusu ning tarbijahindade tõus lükkub järgmisesse aastasse.

Eratarbimise reaalkasv aeglustub 2015. aastal oodatava 5% juurest 2,8%ni 2016. aastal ning püsib umbes sellel tasemel ka järgnevatel aastatel.

Madalate energiahindade tõttu langevad tarbijahinnad 2015. aastal 0,3%. Hindade tõusule pöördumist võib oodata aasta lõpus madala võrdlusbaasi mõjul, kuna nafta hind odavnes kiirelt eelmise aasta lõpukuudel ning ka toiduhinnad olid madaltasemel. Inflatsiooni kergitavad sel aastal riigipoolsed meetmed aasta alguse alkoholiaktsiisi tõstmise tulemusena. 2016. aastal kiireneb inflatsioon 2,0%ni välistegurite negatiivse mõju taandumise, lisanduvate aktsiisitõusude ning sisemaiste tegurite järk-järgulise tugevnemise tulemusena.

Tööturu olukord muutub üha pingelisemaks ning töötuse kiire vähenemine koos tööealise rahvastiku kahanemisega on juba mõnda aega hoidnud üleval palgasurveid. Töötajate osalemise ning hõive määrad on saavutamas oma ajaloolist maksimumi, mistõttu on hõive edasise kasvu väljavaated tagasihoidlikud. 2015. aasta kokkuvõttes hõive siiski kasvab, kuid

osaliselt on see statistiline efekt põhjustatud töötajate registreerimiskohustuse sisseviimisest alates eelmise aasta juulist, mis lisaks maksuameti registreerimisele mõjutab ka teisi hõive näitajaid. Prognoosi kohaselt kasvab tööga hõivatute arv 2015. aastal 1% võrra ning pöördub alates järgnevast aastast kuni poole protsendilisse langusesse.

Keskmise palga kasvutempo ei ole senini nominaalse majanduskasvu aeglustumisele oluliselt reageerinud, mistõttu lisandväärtuse jaotus on üha enam tööjõu poole kaldu ning kasumlikkus on langenud allapoole normaaltaset. Seetõttu on oodata lähiajal palgakasvu aeglustumist. Välisnõudluse kosumise eeldusel peaks 2017. aastast alates nominaalpalga kasvutempo taas kiirenema. Palgatu suhet lisandväärtusesse aitab parandada ka tööjõumaksude alandamine.

Ülevaade Eesti riigi majandusarengu tähtsamatest näitajatest:

Makromajanduslikud näitajad	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SKP jooksevhindades (mld €)	20,0	20,6	21,7	23,1	24,6	26,0
SKP püsivhindades (mld €)	17,4	17,7	18,2	18,8	19,4	20,0
SKP reaalkasv	2,9%	1,7%	2,6%	3,4%	3,2%	3,0%
SKP nominaalkasv	5,0	3,1	5,5	6,4	6,3	6,0
Tarbijahinnaindeks	-0,1	-0,3	2,0	2,9	3,0	2,9
Hõive (tuh inimest)	624,8	631,2	627,5	625,4	622,8	621,5
Hõivekasv	0,6%	1,0%	-0,6%	-0,3%	-0,4%	-0,2%
Tööpuudus	7,4%	6,5%	6,3%	7,2%	8,4%	9,4%
Tööviljakuse kasv	2,3%	0,6%	3,2%	3,8%	3,6%	3,3%
Keskmine kuupalk (€)	1001	1049	1096	1155	1224	1297
palgakasv	5,6%	4,8%	4,5%	5,4%	6,0%	5,9%

Allikas: Rahandusministeeriumi 2015.aasta suvine majandusprognoos

1.2 KOV tasand

Emmaste Vallavalitsus kui kohaliku omavalitsuse üksus täidab olulist rolli avaliku sektori ülesannete täitmisel - korraldab kooli, lasteaia, raamatukogu, muuseumi, spordirajatiste, tervishoiuasutuse ülalpidamist, sotsiaalabi ja -teenuste osutamist, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, territoriaalplaneerimist ning valla teede korrashoidu.

Emmaste valla rahva arv on aastatega langenud, 2013. a oli elanike Emmaste vallas 1299, 2014.a 1269 ja 2015.a alguses 1256. Samas maksumaksjate arv on 2015.a taas suurenenud.

Emmaste valla elanike ja keskmine maksumaksjate arv aastatel 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Elanike arv	1344	1322	1299	1269	1256
Keskmine maksumaksjate arv	547	562	552	551	576

Allikas: Rahandusministeerium

Emmaste valla peamised finantsnäitajad viimase viie aasta kohta tuhandetes eurodes

	2014	2013	2012	2011	2010
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	5486	5672	5 360	5 292	3 973
Kohustused aasta lõpus	768	948	713	995	623
Netovara aasta lõpus	4718	4724	4 647	4 297	3 350
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	1663	1854	1 626	2 475	1 692
Tegevuskulud	1638	1750	1 466	1 517	1 438
Tegevustulem	25	104	160	947	245
Muud näitajad					
Põhivarainvesteeringute maht	21	569	160	1 249	339
Likviidsuskordaja*	0,25	0,13	0,15	0,01	0,06
Lühiajaline maksevõime kordaja **	0,55	0,30	0,40	0,53	0,33
Kohustuste osakaal varades t(%)	14%	17%	13%	19%	16%
Laenukohustuste osakaal varadest (%)	10,4	12%	10%	9%	10%
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideeritud näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	21	88	139	113	119
Netovõlakoormus****	611	792	541	499	389
Netovõlakoormus %*****	47%	70%	48%	42%	34%
Piirmäärade täitmine konsolideerimata näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	21	88	139	113	119
Netovõlakoormus****	611	792	541	499	389

Valla netovõlakoormus ületas 2013.a lõpus lubatud 60% piirmäära. 2014.a laene juurde ei võetud ning aasta lõpuks langes võlakoormus 47% ni.

2. Tulubaasi ülevaade ja prognoos

Põhitegevuse tulud

KOFSi järgi jagunevad tulud põhitegevuse ja investeerimistegevuse tuludeks. Põhitegevuse tulude alla kuuluvad :

- Maksutulud
- Tulud kaupade ja teenuste müügist
- Saadavad toetused
- Muud tegevustulud

Põhitegevuse tulude alla ei kuulu saadavad toetused põhivara soetuseks, põhivara müük, tulu osaluste ning muude aktsiate ja osade müügist ega finantstulud. Põhitegevuse tulud planeeritakse kassapõhiselt.

Maksutulud

- Tulumaks

Kõige suurema osakaaluga põhitegevuse tululiik on füüsilise isiku tulumaks (FIT). Enim mõjutavad tulumaksu laekumist maksumaksjate arv, keskmine palk ning ka riigipoolsed tulumaksu jaotusmeetodika muutmised.

Tulumaksu prognoos põhineb Rahandusministeeriumi 2015 aasta suvises majandusprognoosis välja töötatud majanduskeskkonda iseloomustavatel arvnäitajatel, mida on kohandatud kohalikku eripära ja tõenäolist arengustsenaariumi arvesse võttes.

Tabel 1. Tulumaksu laekumise prognoos aastani 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Maksumaksjate arv*	551	570	570	569	567	565
Maksumaksjate arvu muutus	0,6%	3,5%	0,0%	-0,3%	-0,3%	-0,3%
Väljamaksed füüsilistele isikutele*	6 786 624	7 491 779	8 008 712	8 463 767	8 986 870	9 533 344
Sissetulek inimese kohta kuus	1 026	1 095	1 170	1 240	1 321	1 406
Sissetuleku kasv	9,8%	6,7%	6,9%	6,0%	6,5%	6,4%
Sissetuleku kasv Eestis kokku	5,6%	4,8%	4,5%	5,4%	6,0%	5,9%
Tulumaksu laekumine*	822 478	919400	929 011	981 797	1 042 477	1 105 868
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%

*2014 Rahandusministeeriumi andmed

- **Maamaks**

Maamaks on riiklik maks, mis laekub täies ulatuses KOV-te eelarvesse ning mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse ja maamaksuseaduse alusel.

Maamaks sõltub riigi poolt kehtestatud maa maksustamishinnast maamaksu tsoonis ja maamaksu määra, mis on vastavalt Maamaksuseaduse §5 lg 1 alusel maksimaalselt 2,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas.

Emmaste vallas on maamaksumäär hinnatsoonis H0175001 1,5% maa maksustamishinnast aastas, sealhulgas põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava ja loodusliku rohumaa maamaksumäär 1,5% maa maksustamishinnast aastas.

Hinnatsoonis H0175002 on maamaksumäär 2,5% maa maksustamishinnast aastas, sealhulgas põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava ja loodusliku rohumaa maksumäär 2,0% maa maksustamishinnast aastas.

Strateegias eeldatakse, et see maksumäär jääb samaks kogu arvestusperioodil. Sellest lähtuvalt on arvestatud, et maamaksust laekuv tulu jääb samaks strateegia perioodi vältel.

Kaupade ja teenuste müügist laekuvad tulud

Põhiosa kaupade ja teenuste tuludest laekuvad kommunaal-, hariduse-, ja sotsiaalteenuste pakkumistest. Kommunaalteenused on vee- ja kanalisatsiooni müük, üüritulud, kruusa müük, traktorite teenustööd ja muud väiksemad tööd. Haridusetulud koosnevad peamiselt lasteaiataasudest ja kooli ringitasudest. Sotsiaalteenusena pakutakse eakatele sotsiaaltransporti.

Tulud kaupade ja teenuste müügist suureneb prognoosiperioodil tarbijahinnaindeksi võrra.

Saadavad toetused

Toetusfond

Toetused laekuvad põhiliselt KOV-dele riigieelarvest tasandus- ja toetusfondist. Strateegias on kajastatud ainult toetusfondist laekuvad rahad, kuna võttes aluseks 2015.a, siis tasandusfondist vallale raha ei laekunud. Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi ülesannete täitmisel. Peamine osa sellest toetusfondist on haridusalased toetused.

Muud saadavad toetused tegevuskuludeks

Muude saadud toetuste all kajastatakse toetused, mille laekumine on läbi aastate regulaarse iseloomuga, nagu riigieelarveline teehoiutoetus ja koolipiima toetus ning need toetused jäävad strateegia perioodi vältel jooksva aasta tasemele.

Muud tegevustulud on tasu vee erikasutusest, saastetasud ja trahvid. Nimetatud tulud on prognoositud igal aastal samal tasemel.

Põhitegevuse tulud

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 258 404	1 343 510	1 354 511	1 409 147	1 471 797	1 537 148
Maksutulud	886 708	984 400	994 011	1 046 797	1 107 477	1 170 868
sh tulumaks	822 478	919 400	929 011	981 797	1 042 477	1 105 868
sh maamaks	64 230	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	78 371	62 400	63 800	65 650	67 620	69 580
Saadavad toetused tegevuskuludeks	292 606	296 010	296 000	296 000	296 000	296 000
sh tasandusfond	0	0	0	0	0	0
sh toetusfond	201 220	293 083	293 000	293 000	293 000	293 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	91 386	2 927	3 000	3 000	3 000	3 000
Muud tegevustulud	719	700	700	700	700	700

3. Põhitegevuse kulude prognoos

Lähtudes KOFS- st jaotatakse põhitegevuse kulude eelarveosas kulud majandusliku sisu järgi vähemalt järgmisteks liikideks:

- 1) antavad toetused;
- 2) muud tegevuskulud.

Muud tegevuskulud jagunevad omakorda personalikuludeks, majanduskuludeks ja muudeks kuludeks.

Põhitegevuse kulude eelarveosas ei planeerita põhivara soetuseks antavat sihtfinantseerimist, põhivara soetust, osaluste ning muude aktsiate ja osade soetust finantskulusid.

Põhitegevuse kulude strateegia puhul eeldatakse, et eelarvepoliitilised otsused on jätkusuutlikud, tegevusvaldkondi arvestavad ja konservatiivsed.

Antavad toetused tegevuskuludeks koosnevad järgmistest toetuste liikidest:

- Sotsiaaltoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele
- Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks
- Mittesihtotstarbelised toetused

Sotsiaaltoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele

- Riiklik toimetulektoetus ja täiendavad sotsiaaltoetused
- Vajaduspõhine peretoetus
- Sünnitoetus
- Eakate juubelitoetus
- 1. klassi astuja toetus
- Toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele
- Ravimitoetus, abivahendi soetamise toetus
- Õppetoetused (sh sõidusoodustused, eluasemekompensatsioonid ja väljaspool valda õppivate noorte ühekordne toetus)
- Ühekordsed toetused füüsilistele isikutele
- Lapsehoiuteenuse tasu

Sihtotstarbelised toetused moodustavad toetustest valla territooriumil tegutsevatele mittetulundusliku tegevustega tegelevatele ühendustele.

Mittesihtotstarbelised toetused on liikmemaksud, mida tasutakse osalemise eest Hiiumaa Omavalitsuste Liidus ja Eesti Maaomavalitsuste Liidus.

Muud tegevuskulud

Suurima kululiigi moodustavad personalikulud. 2016.a on arvestatud personalikulude väikese kasvuga, mille tingib miinimumpalga tõus. 2017-2019. a jäävad personalikulud samaks võrreldes 2016. aastaga.

Majandamiskulud muutuvad prognoositavatel aastatel mõne võrra suuremaks, mis on tingitud tarbijahinnaindeksist.

Muude kulude alla on peamiselt planeeritud reservfond, mis peab moodustama vähemalt 1% eelarve põhitegevuse kuludest. Lisaks reservfondile kuuluvad sinna alla saastetasu loodusressursside kasutamisest.

Põhitegevuse kulu

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	1 018 984	1 160 359	1 183 660	1 193 840	1 207 000	1 212 500
Antavad toetused tegevuskuludeks	72 970	69 636	72 000	72 000	72 000	72 000
Muud tegevuskulud	946 014	1 090 723	1 111 660	1 121 840	1 135 000	1 140 500
sh personalikulud	564 508	651 085	667 000	667 000	667 000	667 000
sh majandamiskulud	377 513	423 251	427 660	437 340	450 000	455 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>						
sh muud kulud	3 994	16 387	17 000	17 500	18 000	18 500

Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Tulenevalt KOFS-st peab põhitegevuse tulem olema aruandeaasta lõpu seisuga null või positiivne. Kuna valla laenukoormus on suhteliselt kõrge ning laene juurde ei võeta, peab põhitegevuse tulem ära katma ka investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse (võetud laenude tagasimaksmise).

Põhitegevuse tulem

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 258 404	1 343 510	1 354 511	1 409 147	1 471 797	1 537 148
Maksutulud	886 708	984 400	994 011	1 046 797	1 107 477	1 170 868
sh tulumaks	822 478	919 400	929 011	981 797	1 042 477	1 105 868
sh maamaks	64 230	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0

Tulud kaupade ja teenuste müügist	78 371	62 400	63 800	65 650	67 620	69 580
Saadavad toetused tegevuskuludeks	292 606	296 010	296 000	296 000	296 000	296 000
sh tasandusfond	0	0	0	0	0	0
sh toetusfond	201 220	293 083	293 000	293 000	293 000	293 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	91 386	2 927	3 000	3 000	3 000	3 000
Muud tegevustulud	719	700	700	700	700	700
Põhitegevuse kulud kokku	1 018 984	1 160 359	1 183 660	1 193 840	1 207 000	1 212 500
Antavad toetused tegevuskuludeks	72 970	69 636	72 000	72 000	72 000	72 000
Muud tegevuskulud	946 014	1 090 723	1 111 660	1 121 840	1 135 000	1 140 500
sh personalikulud	564 508	651 085	667 000	667 000	667 000	667 000
sh majandamiskulud	377 513	423 251	427 660	437 340	450 000	455 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
sh muud kulud	3 994	16 387	17 000	17 500	18 000	18 500
Põhitegevuse tulem	239 420	183 151	170 851	215 307	264 797	324 648

4. Investeeringute kavandamine

Investeeringustegevuse eelarvestrateegia osas käsitletakse KOFS-i regulatsioonist tulenevalt järgmisi elemente, mis on kajastatud eelarvestrateegia tabelis:

- Põhivara soetus
- Põhivara müük
- Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine
- Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine
- Osaluste soetus
- Osaluste müük
- Muude aktsiate ja osakute soetus
- Muude aktsiate ja osakute müük
- Antavad laenud
- Tagasilaekuvad laenud
- Finantstulud ja -kulud.

Investeeringustegevuse tulud

Investeeringu finantseerimiseks ei nähta ette laenu võtmist, kuna eesmärgiks on strateegia perioodil laenu koormust võimalikult palju langetada. Seega peavad investeeringud olema kaetavad omavahenditest ja projektidest.

Investeeringutegevuse kulud

Kuna omavahendeid jagub investeeringuteks väga vähe on ka investeeringud tagasihoidlikumad ja suuri kulutusi nendeks ei ole võimalik teha.

Olulisemad investeeringud aastal 2016:

1. Emmaste Põhikooli remont
2. Tärkma biopuhasti rekonstrueerimine

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Investeeringutegevus kokku	-103 909	-99 429	-129 364	-122 869	-173 072	-250 290
Põhivara müük (+)	12 700	0	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-75 399	-53 700	-319 200	-115 144	-167 282	-246 312
<i>sh projektide omaosalus</i>		-39 524	-104 700	-115 144	-167 282	-246 312
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2 070	-14 000	229 500	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-29 525	-20 000	-30 000			
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	0	0	0	0	0	0
Finantskulud (-)	-13 754	-11 729	-9 664	-7 725	-5 790	-3 978

5. Finantseeringutegevuse eelarveosa

Eelarvestrateegia tabelis käsitletakse finantseeringutegevust vastavalt KOFS- le järgmiselt:

- Laenu võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringukohustuste võtmine;
- Võetud laenu tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringukohustuse täitmine ja emiteeritud võlakirjade lunastamine.

Finantseerimistegevus

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Finantseerimistegevus	-95 624	-90 585	-91 487	-92 438	-91 725	-74 358
Kohustuste võtmine (+)	0	0	0	0	0	0
Kohustuste tasumine (-)	-95 624	-90 585	-91 487	-92 438	-91 725	-74 358

2016-2019 aastatel ei ole plaanis võtta laenu. Strateegia perioodi aastatel tegeletakse laenude tagasimaksmisega ning uusi laene juurde kavas pole võtta. Põhitegevuse tulem peab katma vajalikud investeerimistegevuse kulud, millest tulenevalt ei saa investeerimiskulud olla väga kõrged ning jäävad tagasihoidlikumale tasemele.

6. Likviidsed varad

Likviidsete varade muutuse eelarveosas käsitletakse tulenevalt KOFS-st järgmisi elemente:

- Raha ja pangakontode saldo muutus;
- Rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus;
- Soetatud võlakirjade saldo muutus.

KOFS-i tähenduses peetakse likviidseteks varadeks raha ja pangakontodel olevaid vahendeid, rahaturu- ja intressifondide aktsiaid ja osakuid ning soetatud võlakirju.

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	39 887	-6 863	-50000	0	0	0

7. Finantsdistsipliin

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus kehtestab finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine:

- 1) põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest (aruande lõpu seisuga null või positiivne);
- 2) netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakoormus arvutatakse tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel Emmaste Vallavalitsuse kohta iga aasta lõpu seisuga.

Emmaste valla eelarvestrateegia näitab ära võimalused ja demonstreerib kindlat tahet valla väljatoomiseks finantsmajanduslikust kriisist säilitades põhitegevuse toimimise piisavas mahus radikaalselt madalamate kuludega, vähendades võlakoormust ning jätkates arendus- ja investeerimistegevust.

Emmaste valla eelarvestrateegia kinnitab veenvalt, et vaatamata suurele võlakoormusele, on Emmaste vald suuteline võetud kohustusi täitma, ilma selleks laenukoormuse kasvu või riigipoolset erakorralist abi (nn saneerimistoetust) taotlemata.

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	39 887	-6 863	-50 000	0	0	0
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	0	0				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	56 863	50 000	0	0	0	0
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	668 138	562 308	455 821	335 383	223 658	134 300
sh kohustused, mis ei kajastu finantseerimistegevuses	93 245	78 000	63 000	35 000	15 000	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	611 275	512 308	455 821	335 383	223 658	134 300
Netovõlakoormus (%)	48,6%	38,1%	33,7%	23,8%	15,2%	8,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	1 258 404	1 098 906	1 025 106	1 291 842	1 471 797	1 537 148
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	81,8%	75,7%	91,7%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	647 129	586 598	569 285	956 459	1 248 139	1 402 848

Eelarvestrateegia koondtabel

Emmaste vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 258 404	1 343 510	1 354 511	1 409 147	1 471 797	1 537 148
Maksutulud	886 708	984 400	994 011	1 046 797	1 107 477	1 170 868
sh tulumaks	822 478	919 400	929 011	981 797	1 042 477	1 105 868
sh maamaks	64 230	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	78 371	62 400	63 800	65 650	67 620	69 580
Saadavad toetused tegevuskuludeks	292 606	296 010	296 000	296 000	296 000	296 000
sh tasandusfond	0	0	0	0	0	0
sh toetusfond	201 220	293 083	293 000	293 000	293 000	293 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	91 386	2 927	3 000	3 000	3 000	3 000
Muud tegevustulud	719	700	700	700	700	700
Põhitegevuse kulud kokku	1 018 984	1 160 359	1 183 660	1 193 840	1 207 000	1 212 500
Antavad toetused tegevuskuludeks	72 970	69 636	72 000	72 000	72 000	72 000
Muud tegevuskulud	946 014	1 090 723	1 111 660	1 121 840	1 135 000	1 140 500
sh personalikulud	564 508	651 085	667 000	667 000	667 000	667 000
sh majandamiskulud	377 513	423 251	427 660	437 340	450 000	455 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
sh muud kulud	3 994	16 387	17 000	17 500	18 000	18 500
Põhitegevuse tulem	239 420	183 151	170 851	215 307	264 797	324 648
Investeeringustegevus kokku	-103 909	-99 429	-129 364	-122 869	-173 072	-250 290
Põhivara müük (+)	12 700	0	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-75 399	-53 700	-319 200	-115 144	-167 282	-246 312
<i>sh projektide omaosalus</i>		-39 524	-104 700	-115 144	-167 282	-246 312
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2 070	-14 000	229 500	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-29 525	-20 000	-30 000			
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0	0	0	0	0

Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	0	0	0	0	0	0
Finantskulud (-)	-13 754	-11 729	-9 664	-7 725	-5 790	-3 978
Eelarve tulem	135 511	83 722	41 487	92 438	91 725	74 358
Finantseerimistegevus	-95 624	-90 585	-91 487	-92 438	-91 725	-74 358
Kohustuste võtmine (+)	0	0				0
Kohustuste tasumine (-)	-95 624	-90 585	-91 487	-92 438	-91 725	-74 358
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	39 887	-6 863	-50 000	0	0	0
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	0	0				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	56 863	50 000	0	0	0	0
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	668 138	562 308	455 821	335 383	223 658	134 300
sh kohustused, mis ei kajastu finantseerimistegevuses	93 245	78 000	63 000	35 000	15 000	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	611 275	512 308	455 821	335 383	223 658	134 300
Netovõlakoormus (%)	48,6%	38,1%	33,7%	23,8%	15,2%	8,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	1 258 404	1 098 906	1 025 106	1 291 842	1 471 797	1 537 148
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	81,8%	75,7%	91,7%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	647 129	586 598	569 285	956 459	1 248 139	1 402 848
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0

Põhitegevuse tulude muutus	-	7%	1%	4%	4%	4%
Põhitegevuse kulude muutus	-	14%	2%	1%	1%	0%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,23	1,16	1,14	1,18	1,22	1,27

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Investeeringuprojektid*	täitmine	eeldatav täitmine	eelarve	eelarve	eelarve	eelarve

Emmaste kergliiklusteevalgustus	48 205	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	48 205	0	0	0	0	0
Teehöövli soetamine	18 545	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	18 545	0	0	0	0	0
Emmaste Põhikooli remont	4 555	0	50 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	4 555	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			50 000			
Emmaste Raamatukogu raamatute soetamine	4 094	4 300	4 200	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	2 070	2 176	2 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 024	2 124	2 200	0	0	0
Sõru sadama kai valgustuse	0	14 400	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		12 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		2 400				
Emmaste tankla käivitamine	0	35 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		0				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		35 000				
Tärkma biopuhasti	0	0	250 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		0	212 500			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		0	37 500	0	0	0
Eelpool nimetamata muud projektid kokku	0	0	15 000	115 144	167 282	246 312
<i>sh toetuse arvelt</i>		0	0			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		0	15 000	115 144	167 282	246 312
KÕIK KOKKU	75 399	53 700	319 200	115 144	167 282	246 312
<i>sh toetuse arvelt</i>	6 625	14 176	214 500	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	68 774	39 524	104 700	115 144	167 282	246 312

Eelarvestrateegia tabel valdkonniti

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud valdkonniti	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
---	---------------	------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

01 Üldised valitsussektori teenused	144 512	176 237	178 224	176 725	176 790	176 678
Põhitegevuse kulud	130 758	164 508	168 560	169 000	171 000	172 700
sh saadud toetuste arvelt	0					
sh muude vahendite arvelt	130 758	164 508	168 560	169 000	171 000	172 700
Investeeringustegevuse kulud	13 754	11 729	9 664	7 725	5 790	3 978
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	13 754	11 729	9 664	7 725	5 790	3 978
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
03 Avalik kord ja julgeolek	2 196	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Põhitegevuse kulud	2 196	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	2 196	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
04 Majandus	138 479	179 597	165 000	139 100	186 587	220 380
Põhitegevuse kulud	71 729	130 197	135 000	139 100	142 000	143 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	71 729	130 197	135 000	139 100	142 000	143 000
Investeeringustegevuse kulud	66 750	49 400	30 000	0	44 587	77 380
sh saadud toetuste arvelt		12 000	15 000			
sh muude vahendite arvelt	66 750	37 400	15 000	0	44 587	77 380
05 Keskkonnakaitse	10 161	10 659	262 000	12 000	12 500	79 932
Põhitegevuse kulud	10 161	10 659	12 000	12 000	12 500	13 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	10 161	10 659	12 000	12 000	12 500	13 000
Investeeringustegevuse kulud	0	0	250 000	0	0	66 932

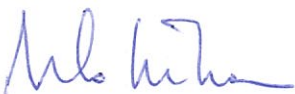
sh saadud toetuste arvelt			212 500			
sh muude vahendite arvelt			37 500			66 932
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	99 417	55 504	54 100	140 000	42 625	42 800
Põhitegevuse kulud	69 891	35 504	39 100	40 000	42 625	42 800
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	69 891	35 504	39 100	40 000	42 625	42 800
Investeeringustegevuse kulud	29 526	20 000	15 000	100 000	0	0
sh saadud toetuste arvelt	14 700	10 000	15 000			
sh muude vahendite arvelt	14 826	10 000	0	100 000		
07 Tervishoid	8 763	11 000	11 000	11 500	11 875	12 000
Põhitegevuse kulud	8 763	11 000	11 000	11 500	11 875	12 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	8 763	11 000	11 000	11 500	11 875	12 000
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	112 612	132 413	136 200	149 384	210 400	238 500
Põhitegevuse kulud	108 518	128 113	132 000	134 240	136 000	136 500
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	108 518	128 113	132 000	134 240	136 000	136 500
Investeeringustegevuse kulud	4 094	4 300	4 200	15 144	74 400	102 000
sh saadud toetuste arvelt	2 070	2 176	2 000	2 000	2 000	2 000
sh muude vahendite arvelt	2 024	2 124	2 200	13 144	72 400	100 000
09 Haridus	499 145	555 506	610 000	561 000	611 295	564 000
Põhitegevuse kulud	494 590	555 506	560 000	561 000	563 000	564 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	494 590	555 506	560 000	561 000	563 000	564 000
Investeeringustegevuse kulud	4 555	0	50 000	0	48 295	0
sh saadud toetuste arvelt	4 555					
sh muude vahendite arvelt			50 000		48 295	
10 Sotsiaalne kaitse	122 378	122 872	124 000	125 000	126 000	126 500
Põhitegevuse kulud	122 378	122 872	124 000	125 000	126 000	126 500
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	122 378	122 872	124 000	125 000	126 000	126 500

arvelt						
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
KOKKU	1 137 663	1 245 788	1 542 524	1 316 709	1 380 072	1 462 790
Põhitegevuse kulud	1 018 984	1 160 359	1 183 660	1 193 840	1 207 000	1 212 500
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	1 018 984	1 160 359	1 183 660	1 193 840	1 207 000	1 212 500
Investeeringustegevuse kulud	118 679	85 429	358 864	122 869	173 072	250 290
sh saadud toetuste arvelt	21 325	24 176	244 500	2 000	2 000	2 000
sh muude vahendite arvelt	97 354	61 253	114 364	120 869	171 072	248 290

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia 2016-2019 on koostatud väga konservatiivselt ning põhijäreldused on:

- Tänapäevase eelarvestrateegiaga suudab Emmaste vald täita finantsdistsipliini tingimusi vastavalt Rahandusministeeriumi kehtestatud normatiividele.
- Emmaste valla eelarve on tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – eelarvetulude võimalikule vähenemisele (tulenevalt eelkõige maksumaksjate arvu vähenemisest või inimeste sissetulekute kasvutempo langusest) ja majandamiskulude tõusule.
- Strateegia perioodil on valla eelarve suuresti koormatud laenu tagasimaksmisega.
- Investeeringustegevus jääb strateegia perioodil tagasihoidlikuks.

Ülo Kikas

Volikogu esimees